

Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2023

Enligt Göteborgs Stads anvisning för
systematisk miljöledning

Rapportnummer: 2023:13

Förord

Miljöförvaltningen i Göteborgs Stad har under hösten 2023 genomfört miljörevisioner hos stadens förvaltningar och bolag. Det har gått tre år sedan kommunfullmäktige i Göteborg beslutade om Göteborgs Stads miljöledningssystem, vilket ska stärka miljöarbetet och underlätta för stadens förvaltningar och bolag att arbeta systematiskt, för att staden ska kunna nå målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030.

För att nå stadens gemensamma miljömål behöver alla nämnder och styrelser säkerställa att relevanta insatser görs omgående för att få tillräckligt snabb effekt. Uppföljningen av mål och delmål i miljö- och klimatprogrammet som gjordes våren 2023, liksom 2022 års uppföljning av stadens miljöledningssystem visar att staden är på rätt väg, men att det går för långsamt. Stadens förvaltningar och bolag rekommenderas där att implementera och nyttja stadens miljöledningssystem bättre. Om miljöledningssystemet inte är tillräckligt implementerat riskerar vissa verksamheter att ha för låg kunskap om sin miljöpåverkan, ha ett ineffektivt miljöarbete samt sakna eller göra fel prioritering av mål och åtgärder.

Miljöförvaltningen har genom stödande miljörevisioner undersökt om miljöledningssystemet efterlevs av stadens förvaltningar och bolag samt hur effektivt miljöledningssystemet är för staden som helhet. Resultatet presenteras i denna rapport.

Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2023

Enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

Göteborgs Stad, miljöförvaltningen

Författare: Elin Lundin, Emma Broms, Peter Aarsrud och Nina Zackrisson
Miljöförvaltningen, Göteborgs Stad

ISBN nr: 1401-2448

Vill du använda text eller bilder ur denna rapport citerar du: Miljöförvaltningen Göteborgs Stad, 2023:13 Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2023 Enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

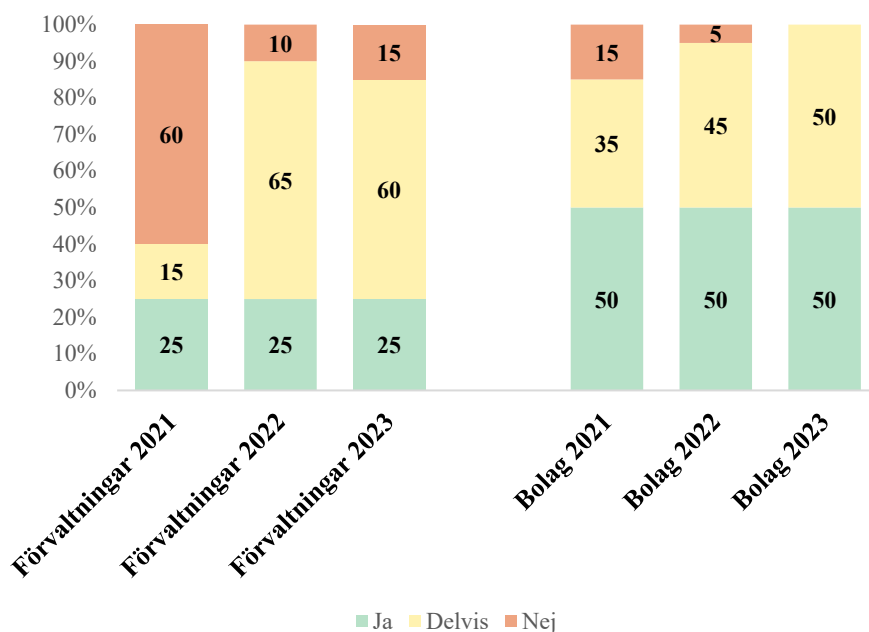
Detta är en rapport i miljöförvaltningens rapportserie. Hela rapportserien hittar du på <https://goteborg.se/mfrapporter>

Sammanfattning

Göteborgs Stads miljöledningssystem ska stärka miljöarbetet och underlätta för stadens förvaltningar och bolag att arbeta systematiskt med ständiga förbättringar. Miljöledningssystemet baseras på Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning och är ett av arbetssätten som skapar förutsättningar för att staden ska kunna nå målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030.

Miljöförvaltningen genomför stödjande miljörevisioner hos stadens förvaltningar och bolag. I denna rapport presenteras bedömningar och iakttagelser från miljörevisionerna som genomförts under hösten 2023. Rapporten redovisar övergripande analys av hur bestämmelserna i anvisningen för systematisk miljöledning efterlevs och miljöledningssystemets effektivitet. I rapporten redovisas även slutsatser och bedömning av vad staden behöver arbeta vidare med för att förbättra det systematiska miljöarbetet och bättre kunna bidra till att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

Sammantaget bedöms cirka hälften av bolagen och en fjärdedel av förvaltningarna ha ett systematiskt miljöarbete. Cirka 60 procent av förvaltningarna och drygt hälften av bolagen bedöms delvis ha ett systematiskt miljöarbete, se Figur 1. Fyra förvaltningar bedöms helt sakna ett systematiskt miljöarbete. Det har inte skett någon tydlig förändring i andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 jämfört med 2022 och 2021. I Figur 2 visas vilka förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete.

Figur 1 visar andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja/delvis/nej) enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning 2023. Jämförelse görs med år 2021 och 2022. Procentsatserna har avrundats till femtal.

Förvaltningarna och bolagen har efter miljörevisionerna fått en skriftlig återkoppling med bedömning av deras systematiska miljöarbete, eventuella avvikelser och rekommendationer för fortsatt arbete. De som har fått avvikelser ska redovisa till miljöförvaltningen hur avvikelserna kommer att omhändertas.

Utifrån årets miljörevisioner har miljöförvaltningen identifierat följande väsentliga avvikelser gentemot anvisningen för systematisk miljöledning för staden som helhet:

- Otillräckliga ekonomiska och personella resurser
Cirka 25 procent av förvaltningarna och bolagen efterlever inte anvisningens bestämmelse om tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet.
- Otillräcklig kompetens bland chefer och medarbetare
Cirka 25 procent av förvaltningarna och bolagen efterlever inte anvisningens bestämmelse om lämplig kompetens bland chefer och medarbetare för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt.
- Miljömålsarbetet prioriteras inte tillräckligt
Nästan 30 procent av förvaltningarna och bolagen efterlever inte anvisningens bestämmelse om att prioritera miljömål och avsätta resurser, som inkluderas i verksamhetens budget och planer.

Baserat på de iakttagelser och bedömningar som gjorts under miljörevisionerna drar miljöförvaltningen följande övergripande slutsatser:

- Många förvaltningar och bolag behöver öka takten i implementeringen av sitt systematiska miljöarbete. Särskilt behöver de bolag och förvaltningar som har en stor påverkan på målen i miljö- och klimatprogrammet, men som ännu inte implementerat ett systematiskt miljöarbete, göra detta så snart som möjligt.
- Alla förvaltningar och bolag behöver ta större ansvar för att stadens gemensamma miljö- och klimatmål ska kunna nås. Bedömningen bygger på att de flesta av de avvikelser som noterades vid miljörevisionerna är kopplade till anvisningens bestämmelse om att prioritera miljömål och att avsätta resurser som inkluderas i verksamhetens budget och planer.
- Arbetet med stadens miljöledningssystem driver på förvaltningars och bolags miljöarbete. För att driva på effektivare behöver miljöförvaltningen utveckla stödet till stadens förvaltningar och bolag
- Staden behöver ett gemensamt system för att hantera kvantitativa och kvalitativa miljödata. Det saknas en effektiv gemensam rapportering om vilka åtgärder som görs, kopplat till stadens gemensamma miljömål, och deras förväntade effekter.

Grupp	Verksamhet	Har ett systematiskt miljöarbete
Bostäder	Bostadsbolaget	Ja
	Egnahemsbolaget	Delvis
	Familjebostäder	Delvis
	Framtiden Byggutveckling	Delvis
	Förvaltnings AB Framtiden	Delvis
	Gårdstensbostäder	Delvis
	GöteborgsLokaler	Ja
	Poseidon	Delvis
	Störningsjouren	Delvis
Utbildning	Arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltningen	Nej
	Förskoleförvaltningen	Delvis
	Grundskoleförvaltningen	Delvis
	Utbildningsförvaltningen	Delvis
Stadsplanering och fastigheter	Exploateringsförvaltningen	Nej
	Göteborgs Spårvägar	Delvis
	Göteborgs Stads Parkering	Ja
	Higab	Ja
	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Ja
	Stadsbyggnadsförvaltningen	Nej
	Stadsfastighetsförvaltningen	Ja
	Stadsmiljöförvaltningen	Delvis
	Älvstranden Utveckling	Delvis
Turism, kultur och evenemang	Got Event	Ja
	Göteborg & Co	Delvis
	Göteborgs Stadsteater	Delvis
	Kulturförvaltningen	Delvis
	Liseberg	Ja
Vård & omsorg	Förvaltningen för funktionsstöd	Delvis
	Socialförvaltningen Centrum	Delvis
	Socialförvaltningen Hisingen	Delvis
	Socialförvaltningen Nordost	Delvis
	Socialförvaltningen Sydväst	Delvis
	Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen	Delvis
Stöd, samordning och näringsliv	Business Region Göteborg	Ja
	Demokrati & Medborgarservice	Delvis
	Göteborgs Stads Leasing	Ja
	Inköp och upphandling	Ja
	Intraservice	Ja
	Miljöförvaltningen	Ja
	Stadshus AB	Delvis
	Stadsledningskontoret	Delvis
Tekniska förvaltningar och bolag	Grefab	Delvis
	Gryaab	Ja
	Göteborg Energi	Ja
	Göteborgs Hamn	Ja
	Kretslopp och Vatten	Ja
	Renova	Ja
Övriga förvaltningar och bolag	Boplatz Göteborg	Ja
	Försäkrings AB Göta Lejon	Delvis
	Regionarkivet	Nej
	Valkansliet	Delvis

Figur 2 visar vilka förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 (ja/delvis/nej). Figuren visar även hur miljöförvaltningen grupperat verksamheterna i arbetet med miljörevisionerna.

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	3
1 Inledning	7
1.1 Syftet med rapporten.....	7
1.2 Hur miljörevisionerna genomförts	8
2 Bedömningar och iakttagelser	10
2.1 Sammanfattande bedömningar och iakttagelser.....	10
2.2 Bedömningar och iakttagelser per förvaltning och bolag	12
3 Väsentliga avvikelser	34
4 Analys	35
4.1 Framgångsfaktorer.....	35
4.2 Utmaningar och hinder.....	37
4.3 Miljöledningssystemets effektivitet för staden som helhet	38
5 Slutsatser	41
6 Ordlista	43

1 Inledning

Göteborg Stad har sedan 2020 ett miljöledningssystem antaget av kommunfullmäktige. Miljöledningssystemet baseras på Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning¹ (härefter kallad anvisningen). Anvisningen innehåller bestämmelser på två nivåer – lokalt för nämnder och bolagsstyrelser och deras förvaltningar och bolag, samt centralt för kommunledning och miljö- och klimatnämnden. Bestämmelserna handlar om att *skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp* samt att *förbättra och utveckla* miljöarbetet.

Miljöledningssystemet ska stärka stadens arbete med målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030² genom att underlätta för förvaltningar och bolag att ha ett systematiskt miljöarbete som är integrerat i stadens ordinarie planering och uppföljning.

Ett systematiskt miljöarbete innebär att förvaltningar och bolag ska kartlägga och bedöma sin miljöpåverkan. Varje förvaltning och bolag har själv den bästa kunskapen om sin verksamhet och är därmed bäst lämpad att bedöma sin miljöpåverkan. Alla ska dessutom identifiera vilka mål i miljö- och klimatprogrammet de behöver bidra till och på vilket sätt. Därefter ska de fastställa egna miljömål samt planera och genomföra åtgärder för att nå dem. Alla ska följa upp sitt miljöarbete för att sedan utveckla och förbättra det.

Miljö- och klimatnämnden ska med stöd av miljöförvaltningen stödja, driva och analysera efterlevnad av stadens miljöledningssystem samt stödja kommunstyrelsen i att säkerställa systemets effektivitet. Miljöförvaltningen genomför miljörevisioner hos stadens förvaltningar och bolag med syfte att stödja dem i det systematiska miljöarbetet och undersöka om de efterlever anvisningen. Genom miljörevisionerna ska miljöförvaltningen också utvärdera hur effektivt miljöledningssystemet fungerar och identifiera väsentliga avvikelser för staden som helhet. Miljörevisionerna gjordes 2023 för tredje gången.

1.1 Syftet med rapporten

Rapporten ska:

- Sammanställa bedömningar och iakttagelser från de stödjande miljörevisioner som genomförts hos stadens förvaltningar och bolag under hösten 2023.
- Redovisa övergripande analys av efterlevnaden av Göteborg Stads anvisning för systematisk miljöledning och miljöledningssystemets effektivitet.

---

¹ [Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/om-goteborg-stad/planering-och-utveckling/miljoledning)

² [Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030 \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/om-goteborg-stad/planering-och-utveckling/miljoledning)

- Presentera slutsatser och bedömning av vad staden behöver arbeta vidare med för att förbättra det systematiska miljöarbetet och bättre kunna bidra till att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

1.2 Hur miljörevisionerna genomförts

Miljörevisionerna har genomförts av miljöutredare från miljöförvaltningen, med undantag för miljörevisionen hos miljöförvaltningen, som genomfördes av en miljöingenjör och en miljöstrateg från Göteborg Energi.

Miljörevisionerna omfattar:

- Granskning av underlag från respektive förvaltning och bolag
- Verksamhetsbesök
- Återkoppling

Årets miljörevisioner har särskilt undersökt efterlevnaden av bestämmelserna under avsnittet *planera* och framför allt:

- Hur förvaltningar och bolag har kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan.
- Förvaltningarnas och bolagens miljömål och hur de kopplar till målen i miljö- och klimatprogrammet.

1.2.1 Underlag från stadens förvaltningar och bolag

Miljöförvaltningen har samlat in och granskat underlag inför verksamhetsbesöken.

Följande dokument efterfrågades inför verksamhetsbesöken:

- Kartläggning och bedömning av verksamhetens miljöpåverkan
- Vilken miljöpåverkan som bedöms som betydande
- Vilka miljömål som fastställts och vilka av stadens gemensamma miljömål dessa kopplar till (i till exempel miljö- och klimatprogrammet)

Flera förvaltningar och bolag har skickat in ytterligare underlag om sitt miljöarbete.

Utöver detta har verksamheterna självskattat sin efterlevnad av respektive bestämmelse i anvisningen (ja, nej eller delvis) i en enkät.

Miljöförvaltningen har också använt verksamheternas budgetar och verksamhetsplaner eller affärsplaner som underlag.

1.2.2 Verksamhetsbesök

Verksamhetsbesöken har genomförts digitalt eller fysiskt under cirka två timmar per verksamhet under perioden augusti till oktober 2023. Deltagande vid

verksamhetsbesöken har varit miljösamordnare eller motsvarande, representant från ledningen och i några fall även verksamhetscontroller.

1.2.3 Bedömning av det systematiska miljöarbetet

Efter varje verksamhetsbesök har förvaltningarnas och bolagens systematiska miljöarbete bedömts utifrån om de efterlever anvisningens bestämmelser per avsnitt (ja/delvis/nej). Samtal under verksamhetsbesöket, enkätsvar och verksamhetsdokument har legat till grund för bedömningen. Bedömningarna baseras på kvalitativa uppgifter och ska därför inte ses som exakta resultat.

1.2.4 Återkoppling

En skriftlig återkoppling har skickats till respektive förvaltning eller bolag. Återkopplingen innehåller bedömning om förvaltningen eller bolaget efterlever bestämmelserna i anvisningen, eventuella avvikelser samt rekommendationer för fortsatt arbete.

Syftet med att använda avvikelser är att tydligare uppmärksamma förvaltningarna och bolagen på de viktigaste bristerna och få dem att åtgärda dem. De som har fått avvikelser ska redovisa hur de kommer att omhänderta avvikelserna till miljöförvaltningen.

2 Bedömningar och iakttagelser

I detta kapitel redovisas bedömningar och iakttagelser från årets stödjande miljörevisioner.

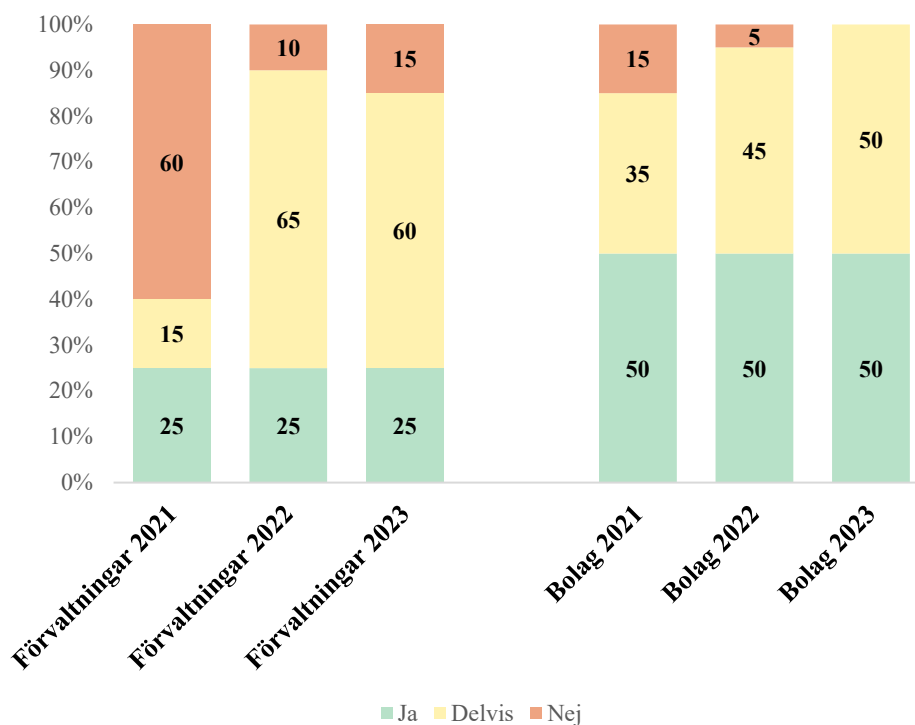
I kapitel 2.1 sammanfattas hur stor andel av förvaltningarna och bolagen som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningen för systematisk miljöledning vid miljörevisionerna 2023. Jämförelser görs med resultatet 2022.

I kapitel 2.2 visas vilka förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete och hur varje förvaltning och bolag efterlever de fem avsnitten i anvisningen (*skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp och rapportera*, samt *förbättra och utveckla*). Här delas förvaltningarna och bolagen in i grupper med verksamheter av liknande karaktär. Kartläggning och bedömning av miljöpåverkan, miljömål, framgångsfaktorer, utmaningar och identifierade avvikelser beskrivs översiktligt.

2.1 Sammanfattande bedömningar och iakttagelser

Figur visar andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningen år 2023. År 2021 och 2022 redovisas också i samma figur.

Hälften av bolagen och en fjärdedel av förvaltningarna bedöms efterleva anvisningen. Cirka 60 procent av förvaltningarna och drygt hälften av bolagen bedöms delvis ha ett systematiskt miljöarbete. Fyra förvaltningar bedöms inte ha ett systematiskt miljöarbete.

Figur 3 visar andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja/delvis/nej) enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning 2023. Jämförelse görs med år 2021 och 2022. Procentsatserna har avrundats till femtal.

2.1.1 Utveckling sedan 2022

Det har inte skett någon tydlig förändring i andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 jämfört med 2022³. Samtliga bolag bedöms vid årets miljörevisioner helt eller delvis ha ett systematiskt miljöarbete, vilket innebär en liten positiv förändring jämfört med föregående år.

Den största förändringen är att drygt 15 procent av förvaltningarna 2023 inte bedöms efterleva anvisningen, jämfört med 10 procent 2022.

Vid förra årets miljörevision gick en stor andel, cirka 50 procent, av förvaltningarna från att inte ha ett systematiskt miljöarbete till att delvis ha det. Merparten av denna positiva förflyttning finns kvar och ytterligare förbättringar har gjorts bland dem som delvis efterlever anvisningen. Förbättringen syns inte i figuren eftersom spannet för bedömningen av de som delvis efterlever anvisningen är stort och omfattar allt från de verksamheter som precis börjat att implementera anvisningen, till de som nästan efterlever alla bestämmelser.

2.1.2 Iakttagelser

De förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete är i stort sett samma som år 2021 och 2022. De har skapat goda förutsättningar och kartlagt och bedömt organisationens direkta och indirekta miljöpåverkan.

³ [Uppföljning av Göteborgs Stads miljöledningssystem 2022](#)

Många gånger har de också både ett kortsiktigt och ett långsiktigt planeringsarbete med tydliga målsättningar, åtgärder och rutiner som driver miljöarbetet framåt. De flesta har arbetat systematiskt med miljöfrågor en längre tid och har både kunskap och erfarenhet av det.

Många förvaltningar och bolag som delvis har ett systematiskt miljöarbete har, eller har börjat ta fram, rutiner och arbetssätt och en plan för hur de ska fortsätta det implementeringsarbete som var påbörjat redan vid 2022 års miljörevisioner.

Fyra förvaltningar har inte ett systematiskt miljöarbete. Det är en försämring med två förvaltningar sedan 2022. Dels beror förändringen på att stadsbyggnadsförvaltningen, som är en av de fyra verksamheterna, inte deltog i miljörevisionen 2022. Dessutom har miljöförvaltningen särskilt granskat förvaltningars och bolags kartläggning och bedömning av betydande miljöpåverkan, samt miljömål och deras koppling till målen i miljö- och klimatprogrammet vid årets miljörevisioner. Det har bidragit till skarpere bedömningar.

2.2 Bedömningar och iakttagelser per förvaltning och bolag

Här presenteras bedömningen av respektive förvaltnings och bolags systematiska miljöarbete inklusive efterlevnad av anvisningens fem avsnitt, se figur 4. Här delas förvaltningar och bolag också in i grupper med verksamhet av liknande karaktär och bedömningar och iakttagelser presenteras.

Verksamheterna är indelade i följande grupper:

- Bostäder
- Utbildning
- Stadsplanering och fastigheter
- Turism, kultur och evenemang
- Vård och omsorg
- Stöd, samordning och näringsliv
- Tekniska förvaltningar och bolag
- Övriga förvaltningar och bolag

Grupp	Verksamhet	Helhetsbedömning	Skapa förutsättningar	Planera	Genomföra	Följa upp	Förbättra och utveckla
Bostäder	Bostadsbolaget	J	J	J	J	J	J
	Egnahemsbolaget	D	J	D	D	D	D
	Familjebostäder	D	D	D	D	D	D
	Framtiden Byggutveckling	D	D	D	D	D	D
	Förvaltnings AB Framtiden	D	J	D	D	D	D
	Gårdstensbostäder	D	D	D	D	N	N
	GöteborgsLokaler	J	J	D	J	J	J
	Poseidon	D	D	J	D	J	J
Utbildning	Störningsjouren	D	J	D	J	D	J
	Arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltningen	N	N	N	N	N	N
	Förskoleförvaltningen	D	D	J	D	N	N
	Grundskoleförvaltningen	D	D	D	D	D	N
Stadsplanering och fastigheter	Utbildningsförvaltningen	D	D	J	D	N	N
	Exploateringsförvaltningen	N	D	D	D	N	N
	Göteborgs Spårvägar	D	D	J	D	D	D
	Göteborgs Stads Parkering	J	J	J	J	J	J
	Higab	J	D	J	J	J	J
	Idrotts- och föreningsförvaltningen	J	J	J	J	J	J
	Stadsbyggnadsförvaltningen	N	D	D	N	N	N
	Stadsfastighetsförvaltningen	J	J	J	J	J	J
	Stadsmiljöförvaltningen	D	D	D	D	N	N
	Älvstranden Utveckling	D	D	D	N	D	D
Turism, kultur och evenemang	Got Event	J	J	J	J	J	J
	Göteborg & Co	D	D	J	D	J	J
	Göteborgs Stadsteater	D	D	D	D	D	J
	Kulturförvaltningen	D	D	J	D	D	D
	Liseberg	J	J	J	J	J	J
Vård & omsorg	Förvaltningen för funktionsstöd	D	D	D	N	N	N
	Socialförvaltningen Centrum	D	D	J	D	D	D
	Socialförvaltningen Hisingen	D	J	J	D	J	J
	Socialförvaltningen Nordost	D	D	J	D	D	J
	Socialförvaltningen Sydväst	D	D	J	D	J	D
	Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen	D	D	J	N	D	N
Stöd, samordning och näringsliv	Business Region Göteborg	J	J	J	J	J	J
	Demokrati & Medborgarservice	D	D	D	D	D	D
	Göteborgs Stads Leasing	J	J	J	J	J	J
	Inköp och upphandling	J	J	J	J	J	J
	Intraservice	J	J	D	J	J	J
	Miljöförvaltningen	J	J	J	J	J	J
	Stadshus AB	D	J	D	D	D	D
	Stadsledningskontoret	D	J	D	D	D	D
Tekniska förvaltningar och bolag	Grefab	D	J	D	D	D	D
	Gryaab	J	J	J	J	J	J
	Göteborg Energi	J	J	J	J	J	J
	Göteborgs Hamn	J	J	J	J	J	J
	Kretslopp och Vatten	J	J	J	J	J	J
	Renova	J	J	J	J	J	J
Övriga förvaltningar och bolag	Boplats Göteborg	J	J	J	J	J	D
	Försäkrings AB Göta Lejon	D	D	D	D	D	D
	Regionarkivet	N	D	N	N	N	N
	Valkansliet	D	J	D	D	D	D

J Ja D Delvis N Nej

Figur 4 visar vilka förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 (ja/delvis/nej), se kolumnen Helhetsbedömning. Figuren visar också om förvaltningarna och bolagen bedöms efterleva bestämmelserna i respektive avsnitt i anvisningen för systematisk miljöledning: skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp samt förbättra och utveckla. Figuren visar även hur miljöförvaltningen grupperat verksamheterna i arbetet med miljörevisionerna.

2.2.1 Bostäder

Vilka bolag som ingår i gruppen framgår av figur 5 nedan. Figuren visar också om respektive bolag bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja, nej eller delvis).

Bolagen i gruppen tillhör Framtidenkoncernen, som under 2022 och 2023 har genomfört ett omfattande gemensamt arbete med att ta fram ett ramverk för koncernens miljöledning. Tack vare detta ramverk finns nu en genomarbetad struktur för koncernens miljöstyrning, som är integrerad i den ordinarie styrningen. Eftersom det ännu inte går att utvärdera hur det tänkta arbetssättet fungerar i praktiken är det för tidigt att bedöma om moderbolaget i koncernen, Förvaltnings AB Framtiden, har ett systematiskt miljöarbete som helt följer anvisningen.

Dotterbolagen har i varierande grad ett systematiskt miljöarbete och har i olika omfattning implementerat den nya strukturen. Bostadsbolaget och GöteborgsLokaler är de bolag inom koncernen som har kommit längst och bedöms ha ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningen, medan övriga bolag bedöms delvis ha ett systematiskt miljöarbete. Gårdstensbostäder är det bolag som är längst ifrån ett systematiskt miljöarbete.

Bolag	Helhetsbedömning	Skapa förutsättningar	Planera	Genomföra	Följa upp	Förbättra och utveckla
Bostadsbolaget	J	J	J	J	J	J
Egnahemsbolaget	D	J	D	D	D	D
Familjebostäder	D	D	D	D	D	D
Framtiden Byggutveckling	D	D	D	D	D	D
Förvaltnings AB Framtiden	D	J	D	D	D	D
Gårdstensbostäder	D	D	D	D	N	N
GöteborgsLokaler	J	J	D	J	J	J
Poseidon	D	D	J	D	J	J
Störningsjouren	D	J	D	J	D	J

Figur 5 visar vilka bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 (ja/delvis/nej), se kolumnen Helhetsbedömning. Figuren visar också om bolagen bedöms efterleva bestämmelserna i respektive avsnitt i anvisningen för systematisk miljöledning; skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp samt förbättra och utveckla.

2.2.1.1 Kartläggning och bedömning av miljöpåverkan

Framtidenkoncernen har gjort en gemensam kartläggning och bedömning av miljöpåverkan som utgår från bolagens processer, såsom nyproduktion, renovering, förutsättningar för hyresgäster att leva hållbart och drift och skötsel. Kartläggningen omfattar både direkt och indirekt miljöpåverkan. Kartläggningen täcker verksamheterna i samtliga bolag. Bolagen väljer från dokumentet ut de processer och den miljöpåverkan som är relevant för det egna

bolaget. Kartläggningen är grundlig och inkluderar vilka mål i stadens styrande dokument som bolagens miljöpåverkan kopplar till. Kartläggningen och bedömningen saknar perspektivet att verksamheterna kan ha en positiv påverkan på miljö- och klimatprogrammets mål om biologisk mångfald. Detta är på väg att kompletteras. Majoriteten av bolagen har en egen kartläggning och bedömning sedan tidigare och håller på att byta till koncernens kartläggning, eller väva samman de två.

Betydande direkt miljöpåverkan i gruppen omfattar framför allt produkt- och materialval, avfall, godstransporter, arbetsmaskiner vid nyproduktion och renovering, men även driftoptimering för att minska energianvändningen. Gruppens betydande indirekta miljöpåverkan handlar om att skapa förutsättningar för hyresgäster att leva hållbart, vilket omfattar konsumtion, avfall, transporter och uppvärmning.

Störningsjourens verksamhet skiljer sig från övriga bolag i koncernen eftersom de varken bygger eller förvaltar bostäder eller lokaler. De har identifierat sin betydande påverkan som direkt påverkan, vilket är medarbetarnas transporter i tjänsten och städtjänster.

2.2.1.2 Miljömål

Baserat på koncernens betydande miljöaspekter har bolagen tillsammans beslutat om 18 gemensamma mål inom tre övergripande målområden: *Giftfritt*, *Klimatneutralt* samt *Biologisk mångfald och ekosystemtjänster*. Samtliga mål fördelas ut till dotterbolagen via Stratsys, stadens gemensamma IT-stöd för planering och uppföljning. Dotterbolagen kan välja att lägga till ytterligare mål om behov finns. De koncerngemensamma målen kopplar tydligt till stadens gemensamma mål i miljö- och klimatprogrammet och avfallsplanen.

Systemet med koncerngemensamma mål är nytt och har ännu inte fullt ut tillämpats i dotterbolagen. De flesta av bolagen har egna mål sedan tidigare och arbetar med att integrera, eller ersätta dem, med de koncerngemensamma målen. Planer finns i samtliga bolag på att tydliggöra vilka mål som gäller inför 2024 och identifiera vilka åtgärder som krävs för att nå dem.

2.2.1.3 Identifierade avvikelser

De avvikelser som har identifierats inom gruppen finns framför allt inom avsnitten *skapa förutsättningar* och *genomföra*. Den vanligaste avvikelsen handlar om att det är otydligt vilka miljömål som är beslutade och gäller i bolaget. Detta beror till stor del på att dotterbolagen inte fullt ut har vävt samman sitt tidigare sätt att arbeta med de nya koncerngemensamma målen. Ett bolag, Gårdstensbostäder, saknar miljömål. Andra återkommande avvikelser handlar om otillräcklig resurssättning, otydlig ansvarsfördelning och roller samt att behovet av interna kontroller inte har fastställts.

2.2.1.4 Framgångsfaktorer

En framgångsfaktor inom gruppen är det omfattande gemensamma arbete som gjorts inom koncernen under 2022 och 2023, som har mynnat ut i ett ramverk för koncernens miljöledning. En viktig del i detta är att moderbolaget fördelar mål till dotterbolagen och följer upp dem via Stratsys. Moderbolaget har uppföljande möten med respektive dotterbolag där både miljöansvarig och representanter för ledningen deltar och gör därefter en samlad uppföljning för hela koncernen, som redovisas för styrelsen.

Moderbolaget och majoriteten av dotterbolagen bedöms ha ett starkt driv och engagemang i miljöarbetet. De har flera koncerngemensamma råd och samarbetsgrupper för olika sakfrågor som driver det strategiska utvecklingsarbetet, där en miljögrupp utgör en viktig del. I samarbetet kan de nyttja varandras styrkor och lära av varandra.

De dotterbolag som har kommit långt har ett väl utvecklat arbete med rutiner, instruktioner och uppföljning samt har satsat på intern kommunikation och utbildning. Bostadsbolaget och GöteborgsLokaler är certifierade enligt ISO 14001, en internationell standard för miljöledning, och har stor nytta av det. Bostadsbolaget har ett välutvecklat arbete med interna miljörevisioner som både säkrar miljöarbetet och bidrar med kunskapshöjning inom bolaget.

2.2.1.5 Utmaningar

Flera bolag upplever miljöfrågorna som viktiga men att ekonomi och arbetet med social hållbarhet är mer prioriterat. Inom koncernen ligger stort fokus på att producera fler bostäder till en låg kostnad och att hålla hyrorna så låga som möjligt. Flera bolag upplever även att de inte har tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att driva miljöfrågorna som de egentligen vill.

För att nå koncernens uppsatta miljömål bedömer Förvaltnings AB Framtiden att de största utmaningarna och omställningsbehoven finns inom koncernens två delområden *Minskad klimatpåverkan* och *Cirkulärt* inom deras målområde *Klimatneutralt*. Många insatser görs och kunskapsuppbyggnad inom koncernen pågår. Ytterligare fokus på renoveringsprojekt, storskaligt återbruk, byggavfall samt elektrifierade arbetsmaskiner och transporter krävs däremot för att nå målen. Vidare anser de sig behöva arbeta mer systematiskt med att ge hyresgästerna förutsättningar för att leva hållbart.

Inom målområdet *Ekosystemtjänster & biologisk mångfald* behövs ett förbättrat systematiskt arbete för att kvalitetssäkra att man prioriterar rätt insatser. Arbetet med att utveckla systematiken pågår i ett koncerngemensamt utvecklingsprojekt som även beaktar klimatanpassning. Utmaningar finns kopplat till att mäta påverkan på biologisk mångfald, vilket påverkar om relevanta åtgärder följs upp och prioriteras.

2.2.2 Utbildning

Vilka förvaltningar som ingår i gruppen framgår av figur 6 nedan. Figuren visar också om respektive förvaltning bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja, nej eller delvis).

Tre av fyra förvaltningar bedöms delvis ha ett systematiskt miljöarbete, vilket de även hade förra året. Att förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen är nya förvaltningar sedan 2021, samt det faktum att de är stora organisationer både till antal verksamheter och medarbetare, gör att de ännu inte har hunnit etablera en ny organisation och få det systematiska miljöarbetet att genomsyra hela organisationen. De flesta har tagit steg framåt sedan 2022 och de har skapat en stabil grund för att implementera det systematiska miljöarbetet fullt ut.

Förvaltningen arbetsmarknad och vuxenutbildning har inte påbörjat sitt systematiska miljöarbete. En organisation för det systematiska miljöarbetet planeras att finnas på plats i början av 2024.

Förvaltning	Helhetsbedömning	Skapa förutsättningar	Planera	Genomföra	Följa upp	Förbättra och utveckla
Arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltningen	N	N	N	N	N	N
Förskoleförvaltningen	D	D	J	D	N	N
Grundskoleförvaltningen	D	D	D	D	D	N
Utbildningsförvaltningen	D	D	J	D	N	N

Figur 6 visar vilka förvaltningar som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 (ja/delvis/nej), se kolumnen Helhetsbedömning. Figuren visar också om förvaltningarna bedöms efterleva bestämmelserna i respektive avsnitt i anvisningen för systematisk miljöledning; skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp samt förbättra och utveckla.

2.2.2.1 Kartläggning och bedömning av miljöpåverkan

Förskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen har gjort grundliga kartläggningar utifrån sitt grunduppdrag och bedömt sin miljöpåverkan. De har identifierat materialförbrukning och avfall samt sin pedagogiska verksamhet med barn och elever, som betydande miljöpåverkan. Utbildningsförvaltningen har även bedömt inköp och kemikalier som betydande miljöpåverkan. Grundskoleförvaltningen arbetar under 2023 med att kartlägga verksamhetens miljöpåverkan.

Förskoleförvaltningens och utbildningsförvaltningens kartläggningar omfattar både direkt och indirekt miljöpåverkan. Kartläggningarna bygger på underlag i form av utskickade enkäter till delar av organisationen, eller intervjuer samt erfarenhetsutbyte internt och externt i olika nätverk. Förskoleförvaltningen har arbetat vidare genom att dela upp kartläggningen efter processer, som ”Genomförande av utbildning för barnen”, där påverkan på miljön i form av exempelvis energi lagts in. Kartläggningarna innehåller delvis mätetal med

tydlig koppling till stadens miljömål. Det finns en plan för att regelbundet revidera kartläggningarna.

2.2.2.2 Miljömål

De två förvaltningar som har kartlagt sin miljöpåverkan, har miljömål som kopplar till deras betydande miljöpåverkan och målen i miljö- och klimatprogrammet. Grundskoleförvaltningen har, trots att kartläggningen inte är klar, mål i verksamhetsplanen för hållbara måltider, där minskat matsvinn, ökad andel ekologiska livsmedel och livsmedel med lägre klimatpåverkan ingår. För de flesta är 2023 första året de har med miljömål i verksamhetsplanen.

2.2.2.3 Identifierade avvikelser

De avvikelser som har identifierats inom gruppen finns framför allt inom anvisningens avsnitt *skapa förutsättningar* och *genomföra*. Avvikelserna handlar om att säkerställa kompetens för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett miljörätt sätt, bristande kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet hos chefer och medarbetare samt ett behov av att säkerställa efterlevnad av lagar, rutiner och instruktioner. Vidare är det flera som fått avvikelser för att de brister i sin hantering av avvikelser inom verksamheterna.

2.2.2.4 Framgångsfaktorer

En framgångsfaktor bland utbildningsförvaltningarna är att kärnverksamheterna styrs av en läroplan där lärande för hållbar utveckling och miljöfrågor ingår. Detta gör att frågorna kan lyftas på ett naturligt sätt i verksamheten. Att sätta miljömål för verksamhetens indirekta miljöaspekter som tydligt kopplar till kärnverksamheten är också en framgångsfaktor för den här gruppen. Samtliga verksamheter i gruppen förutom förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning deltar i olika miljönätverk och samarbeten i staden. Detta ses som en framgångsfaktor eftersom det ger dem möjlighet att stötta varandra genom kunskapsutbyte och gemensamma lösningar av utmaningar.

2.2.2.5 Utmaningar

En utmaning inom gruppen är svårigheten att få tillgång till statistik för att följa upp exempelvis energianvändning, avfall och inköp av engångsmaterial. Kompetens för att ersätta kemiska produkter med utfasnings- och prioriterade riskminskningsämnen saknas också i förvaltningarna.

Flera förvaltningar upplever också svårigheter med att säkerställa kunskap om gällande lagkrav hos chefer och medarbetare då kompetensen om lagar, regler och andra bindande krav inom miljöområdet saknas i förvaltningarna.

Förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen är nya sedan 2021 och det tar tid att sätta organisationen och få det systematiska miljöarbetet att genomsyra hela organisationen. Att få samtliga medarbetare och chefer involverade i arbetet och att få alla berörda att prioritera miljöarbetet är en

utmaning. Vad gäller information och kompetensutveckling upplever vissa förvaltningar att det är en utmaning att nå ut till personal med annat modersmål än svenska och att det är svårt att säkerställa kontinuitet när personalomsättningen är hög.

2.2.3 Stadsplanering och fastigheter

Vilka förvaltningar och bolag som ingår i gruppen framgår av figur 7 nedan. Figuren visar också om respektive förvaltning eller bolag bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja, nej eller delvis).

Efterlevnaden av anvisningen varierar i gruppen. Fyra verksamheter bedöms ha ett systematiskt miljöarbete och fyra bedöms delvis ha det. De resterande två bedöms ännu inte ha ett systematiskt miljöarbete på plats.

Bland de verksamheter som inte eller delvis efterlever anvisningen finns tre av de nya stadsutvecklingsförvaltningarna (stadsbyggnadsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen och exploateringsförvaltningen) och Älvstranden utveckling AB. Samtliga har gått igenom stora organisationsförändringar de senaste åren, vilket har påverkat framdriften av det systematiska miljöarbetet och resulterat i att de flesta av dem nyligen påbörjat implementeringen. De stadsutvecklande förvaltningarna har under året fått stöd från miljöförvaltningen för att komma framåt i sitt systematiska miljöarbete.

Förvaltning/bolag	Helhetsbedömning	Skapa förutsättningar	Planera	Genomföra	Följa upp	Förbättra och utveckla
Exploateringsförvaltningen	N	D	D	D	N	N
Göteborgs Spårvägar	D	D	J	D	D	D
Göteborgs Stads Parkering	J	J	J	J	J	J
Higab	J	D	J	J	J	J
Idrotts- och föreningsförvaltningen	J	J	J	J	J	J
Stadsbyggnadsförvaltningen	N	D	D	N	N	N
Stadsfastighetsförvaltningen	J	J	J	J	J	J
Stadsmiljöförvaltningen	D	D	D	D	N	N
Älvstranden Utveckling	D	D	D	N	D	D

Figur 7 visar vilka förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 (ja/delvis/nej), se kolumnen Helhetsbedömning. Figuren visar också om förvaltningarna och bolagen bedöms efterleva bestämmelserna i respektive avsnitt i anvisningen för systematisk miljöledning; skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp samt förbättra och utveckla.

2.2.3.1 Kartläggning och bedömning av miljöpåverkan

Utformningen av förvaltningarnas och bolagens kartläggningar skiljer sig åt. Stadsfastighetsförvaltningen och Göteborgs Parkering AB har omfattande kartläggningar med grundliga bedömningar av betydande miljöpåverkan. I flera

kartläggningar redovisas vilka styrande dokument som kopplar till deras miljöpåverkan. Exempelvis Higabs och Älvstranden AB:s kartläggningar är något daterade och behöver ses över och utvecklas för att de ska täcka hela verksamheterna, inklusive deras indirekta miljöpåverkan.

Stadsbyggnadsförvaltningen, exploateringsförvaltningen och stadsmiljöförvaltningen behöver utveckla sina kartläggningar för att tydligare identifiera och konkretisera deras betydande miljöpåverkan kopplat till grunduppdragen.

Flera i gruppen har identifierat sin indirekta påverkan inom stadsplaneringen som sin mest betydande miljöpåverkan. Det handlar om hur de skapar förutsättningar för exempelvis hållbar mobilitet och biologisk mångfald i staden. Flera verksamheter har även identifierat energiförbrukning, klimatpåverkan från byggnation samt inom inköp och upphandling kopplat till kemikalier, materialval och återbruk som betydande direkt miljöpåverkan.

2.2.3.2 Miljömål

Några förvaltningar och bolag i gruppen har tagit fram miljömål som kopplar till deras betydande miljöpåverkan och stadens gemensamma miljömål. Andra arbetar mer direkt mot stadens miljömål genom aktiviteter, åtgärder och rutiner. Ytterligare ett antal har ett eller ett fåtal övergripande mål medan stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringsförvaltningen ännu inte har tagit fram några miljömål. De flesta av förvaltningarna följer upp sina miljömål i Stratsys och flera av bolagen arbetar för att få in miljömålen i sina affärsplaner. Flera i gruppen behöver utveckla sitt arbete med sina miljömål och tydliggöra hur de kopplar till deras betydande miljöpåverkan och styr mot stadens gemensamma miljömål.

2.2.3.3 Identifierade avvikelser

De avvikelser som har identifierats berör främst de förvaltningar och bolag som är i ett tidigt skede av implementeringen, det vill säga stadsbyggnadsförvaltningen, exploateringsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen och Älvstranden utveckling AB. De flesta avvikelser ligger inom avsnitten *skapa förutsättningar* och *planera*. De handlar om vikten av att fördela roller, ansvar och mandat samt ekonomiska och personella resurser. Flera avvikelser berör också behovet att ta fram miljömål eller att utveckla och förtydliga hur arbetet med miljömål är strukturerat och integrerat i ordinarie styrning.

2.2.3.4 Framgångsfaktorer

Framgångsfaktorer som har identifierats för några i gruppen är att de har en engagerad ledningsgrupp och chefer som prioriterar miljöarbetet vad gäller ekonomiska och personella resurser. Bland annat stadsfastighetsförvaltningen, som ligger långt fram i miljöarbetet, nämner det som en framgångsfaktor. De har även väl utvecklade rutiner och anvisningar som säkerställer att miljökrav efterlevs.

God kompetens bland medarbetare, både vad gäller systematiskt miljöarbete och sakkunskap inom miljöområdet, är också en framgångsfaktor för exempelvis stadsfastighetsförvaltningen och idrotts- och föreningsförvaltningen. Bland de verksamheter som arbetar med exploateringsprojekt fungerar miljöarbetet generellt sett bättre inom projekt än i löpande verksamhet, eftersom det i projekten finns tydligare externa krav på exempelvis systematik och uppföljning.

2.2.3.5 Utmaningar

En utmaning som har lyfts av flera i gruppen, både bland de som ligger långt fram och de som nyligen påbörjat sitt systematiska miljöarbete, är svårigheter att driva på miljöarbetet när det råder resursbrist, omorganisering eller när arbetsbelastningen generellt är hög.

För stadsbyggnadsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen och exploateringsförvaltningen är det en utmaning att få till en tydlig roll- och ansvarsfördelning för miljöarbetet. Detta i och med att de är nya och stora verksamheter som fortfarande inte landat helt i sin nya organisation och styrning generellt. De tre förvaltningarna upplever miljömålen som viktiga men ser det som en utmaning att prioritera dem i förhållande till stadens övriga mål och deras grunduppdrag.

Inom framför allt stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringsförvaltningen saknas i nuläget kompetens om vad som krävs för att bygga upp och driva ett systematiskt miljöarbete. På dessa två förvaltningar var det även svårt att under miljörevisionen få en tydlig bild av vilken kompetens som finns på plats vad gäller sakfrågor inom miljö- och klimat och hur den nyttjas i det dagliga arbetet. Detta pekar på att det finns ett behov av att kartlägga och utreda befintlig kompetens samt vilken kompetens som saknas för att förvaltningarna ska kunna arbeta effektivt mot stadens miljömål.

För stadsfastighetsförvaltningen är en stor utmaning att de i många delar av sitt miljöarbete är beroende av andra förvaltningars prioriteringar och ambitioner. I arbetet med biologisk mångfald är de exempelvis beroende av vilken mark de blir tilldelade. Ett annat exempel gäller energiförbättring av fastigheter, där det krävs att de förvaltningar som hyr fastigheterna har råd att täcka ökade kostnader.

2.2.4 Turism, kultur och evenemang

Vilka förvaltningar och bolag som ingår i gruppen framgår av figur 8 nedan. Figuren visar också om respektive förvaltning eller bolag bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja, nej eller delvis).

Efterlevnaden av anvisningen varierar i gruppen. Liseberg och Got Event har ett välutvecklat systematiskt miljöarbete. Göteborg & Co har delvis ett systematiskt miljöarbete och har kunskap om de ytterligare åtgärder som krävs för att efterleva anvisningen. Kulturförvaltningen är också på god väg men har inte säkrat att tillräckliga personella resurser ryms inom budgeten för 2024.

Stadsteatern har delvis ett systematiskt miljöarbete, men behöver arbeta vidare med att implementera anvisningen.

Förvaltning/bolag	Helhetsbedömning	Skapa förutsättningar	Planera	Genomföra	Följa upp	Förbättra och utveckla
Got Event	J	J	J	J	J	J
Göteborg & Co	D	D	J	D	J	J
Göteborgs Stadsteater	D	D	D	D	D	J
Kulturförvaltningen	D	D	J	D	D	D
Liseberg	J	J	J	J	J	J

Figur 8 visar vilka förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 (ja/delvis/nej), se kolumnen Helhetsbedömning. Figuren visar också om förvaltningarna och bolagen bedöms efterleva bestämmelserna i respektive avsnitt i anvisningen för systematisk miljöledning; skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp samt förbättra och utveckla.

2.2.4.1 Kartläggning och bedömning av miljöpåverkan

Metoden för verksamheternas kartläggningar och bedömningar av miljöpåverkan skiljer sig åt. Liseberg, Got Event och Göteborg & Co har utgått från sina uppdrag och processer i kartläggningarna och gjort grundliga bedömningar av deras betydande miljöpåverkan. I kartläggningarna redovisas också vilka styrande dokument som kopplar till deras miljöpåverkan. Kulturförvaltningen och Stadsteatern har gjort enklare kartläggningar och bedömningar, framför allt utifrån deras direkta miljöpåverkan.

Samtliga har i olika grad identifierat sin indirekta påverkan kopplat till besöksnäringen som betydande miljöpåverkan. Det omfattar både miljöpåverkan från besökare och den potential de har att påverka besökare att göra mer hållbara val. Det handlar till exempel om att ge besökare möjlighet att välja hållbara transportalternativ eller att erbjuda fler vegetariska alternativ på restauranger. De kan också påverka genom att utbilda och informera om miljö och klimat, exempelvis på Sjöfartsmuseets akvarium. Ett annat exempel är Liseberg, där personal utbildas till hållbarhetsambassadörer som informerar och inspirerar både gäster och kollegor att agera mer hållbart.

Betydande direkt miljöpåverkan som har identifierats i gruppen omfattar energiförbrukning, livsmedel, klimatpåverkan, kemikaliehantering, avfall, samt inköp och upphandling.

2.2.4.2 Miljömål

Merparten i gruppen har identifierat vilka mål i miljö- och klimatprogrammet som är relevanta för deras verksamhet. De kopplar även sina egna miljömål till mål i miljö- och klimatprogrammet och några har valt att anta mål från miljö- och klimatprogrammet som egna mål. Till exempel har Göteborg & Co tydligt

kopplat sina miljömål till mål och indikatorer i miljö- och klimatprogrammet. Liseberg har långsiktiga mål och arbetar med årliga målsättningar. Stadsteatern saknar egna miljömål men har åtgärder inom en rad områden.

De framtagna miljömålen inom gruppen är generellt kopplade till den betydande miljöpåverkan som de har identifierat. När det gäller indirekt påverkan från besöksnäringen upplever vissa utmaningar med att formulera mål på grund av svårigheten att mäta effekten av arbetet.

2.2.4.3 Identifierade avvikelser

Två verksamheter i denna grupp har fått avvikelser; kulturförvaltningen och Stadsteatern. Avvikelseorna skiljer sig åt eftersom de har kommit olika långt i implementeringen av miljöledningssystemet. För kulturförvaltningen handlar det bland annat om att förtydliga ansvarsfördelning, roller och befogenheter, vilket de själva identifierat som brister. De har dessutom inte säkerställt resurser för att driva arbetet med miljöledningssystemet långsiktigt samt behöver säkerställa att kemikalielagstiftning följs när de säljer varor i museibutiker och liknande. Stadsteatern har en avvikelse kopplad till lagstiftning och behöver bygga upp ett systematiskt arbete med att identifiera och bevaka relevant miljölagstiftning. De behöver också formulera miljömål utifrån verksamhetens betydande miljöpåverkan samt koppla dem till stadens gemensamma miljömål.

2.2.4.4 Framgångsfaktorer

Många i gruppen nämner engagemang från ledning och medarbetare som en viktig framgångsfaktor för att implementera miljöledningssystemet i verksamheten. Liseberg, Göteborg & Co och Got Event säkerställer kontinuerligt att tillräckliga personella resurser finns för miljöarbetet och ser det som en framgångsfaktor. Några har också valt att i början delvis fokusera på den miljöpåverkan som ligger nära medarbetarna, som exempelvis kemikaliehantering, för att skapa större förståelse och förankring för miljöarbetet.

Liseberg och Got Event har arbetat systematiskt med miljöfrågor i många år och hade redan ett etablerat arbete när anvisningen antogs, vilket underlättar implementeringen. Liseberg satsar nu på att utveckla sitt arbete för att ännu tydligare integrera miljöarbetet i ordinarie verksamhet. De testar en ny styrmodell där bland annat en hållbarhetsgrupp ges större mandat att fatta beslut samt att ansvar för hållbarhetsfrågor tydligare fördelas ut i organisationen.

2.2.4.5 Utmaningar

Det ekonomiska läget gör resursfrågan till en aktuell utmaning i gruppen. Några inom gruppen har svårt att avsätta tillräckliga resurser för det systematiska miljöarbetet, vilket riskerar att fördröja implementering av miljöledningssystemet.

Majoriteten av verksamheter i gruppen upplever att rådigheten är begränsad när det gäller delar av deras betydande miljöpåverkan vilket de ser som en utmaning både för att vidta åtgärder och sätta mål. Framför allt gäller det rådigheten kopplat till den indirekta miljöpåverkan, det vill säga möjligheten att påverka besökare att göra mer hållbara val. Det gäller även den rådigheten över lokalerna som de hyr och vilka insatser förvaltningarna och bolagen kan göra för att exempelvis minska sin energiförbrukning. Flera lyfter också att det är svårt att sätta mål och följa upp effekter kopplat till indirekt miljöpåverkan.

Göteborg & Co upplever att staden har många styrande dokument som ibland överlappar eller motarbetar varandra samt att det är en utmaning att prioritera alla mål. För Göteborg & Co har exempelvis Göteborgs Stads program för destinationsutveckling prioritet eftersom de har i uppdrag att leda arbetet med programmet. De menar också att otydliga roller och befogenheter i verksamheten är en utmaning som riskerar att leda till att verkställande beslut dröjer och att arbetet går långsammare. Liseberg lyfter att en utmaning är att organisationen växer och att efterfrågan och krav kopplat till hållbarhet hela tiden ökar, vilket leder till ett ökat resursbehov.

2.2.5 Vård och omsorg

Vilka förvaltningar och bolag som ingår i gruppen framgår av figur 9 nedan. Figuren visar också om respektive förvaltning eller bolag bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja, nej eller delvis).

Samtliga förvaltningar i gruppen bedöms delvis ha ett systematiskt miljöarbete. En anledning till att de inte efterlever anvisningen fullt ut ännu är att de är nya förvaltningar sedan 2021. Det tar tid att implementera organisationen och få det systematiska miljöarbetet att genomsyra hela organisationen. De flesta har tagit steg framåt sedan föregående år och alla har lagt en grund för att kunna implementera det systematiska miljöarbetet fullt ut.

Förvaltning	Helhetsbedömning	Skapa förutsättningar	Planera	Genomföra	Följa upp	Förbättra och utveckla
Förvaltningen för funktionsstöd	D	D	D	N	N	N
Socialförvaltningen Centrum	D	D	J	D	D	D
Socialförvaltningen Hisingen	D	J	J	D	J	J
Socialförvaltningen Nordost	D	D	J	D	D	J
Socialförvaltningen Sydväst	D	D	J	D	J	D
Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen	D	D	J	N	D	N

Figur 9 visar vilka förvaltningar som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 (ja/delvis/nej), se kolumnen Helhetsbedömning. Figuren visar också om förvaltningarna bedöms efterleva bestämmelserna i respektive avsnitt i anvisningen för systematisk miljöledning; skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp samt förbättra och utveckla.

2.2.5.1 Kartläggning och bedömning av miljöpåverkan

Samtliga förvaltningar har kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan och flertalet kartläggningar utgår från stadens miljö- och klimatmål. De flesta har bedömt den direkta miljöpåverkan från inköp, avfall och kemikalier som betydande. Flera har även bedömt transporter, resor samt energi som betydande miljöpåverkan. Samtliga har inkluderat sin indirekta miljöpåverkan i kartläggningen, men de flesta har inte bedömt den som betydande.

Kartläggningarna innehåller ofta statistik från interna källor såsom förvaltningen för inköp- och upphandling, men också från externa källor som avfallsentreprenörer. Kartläggningarna innehåller resultat från utskickade enkäter till delar av organisationen eller intervjuer. Erfarenhetsutbyte internt och externt i olika nätverk har bidragit till arbetet. De flesta har en plan för att regelbundet revidera kartläggningen.

2.2.5.2 Miljömål

Samtliga förutom förvaltningen för funktionsstöd har tagit fram miljömål som kopplar mål i miljö- och klimatprogrammet och avfallsplanen, samt respektive verksamhets betydande miljöpåverkan. Förvaltningen för funktionsstöd planerar att införa detta kommande år. För de flesta är 2023 första året deras miljömål inkluderas i verksamhetsplanen.

Flera förvaltningar har långsiktiga miljömål för 2023 till 2026 och har utifrån dem valt prioriterade mål för 2023. Flera förvaltningar har lagt in sina mål i Stratsys och några följer även upp indikatorer där.

2.2.5.3 Identifierade avvikelser

Avvikelseerna som har identifierats inom gruppen berör framför allt avsnitten *skapa förutsättningar* och *genomföra*. Förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har inte kommit lika långt som socialförvaltningarna när det gäller avsnitten *följa upp och rapportera* samt *förbättra och utveckla*. Ingen av förvaltningarna efterlever helt bestämmelserna om att säkerställa att chefer och medarbetare har lämplig kompetens för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt, eller att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna. Detsamma gäller bestämmelsen att säkerställa att lagar, regler och andra bindande krav inom miljöområdet efterlevs. Bara en av förvaltningarna efterlever helt bestämmelsen om hantering av avvikelser kopplat till verksamhetens systematiska miljöarbete.

2.2.5.4 Framgångsfaktorer

En framgångsfaktor för flera av förvaltningarna är att samordningsfunktionen för miljöfrågorna är placerad nära ledningsgruppen i organisationen. Även att det finns en tydlig ansvarsfördelning för miljöfrågorna i linjeorganisationen utifrån respektive roll, uppges vara en framgångsfaktor. Förvaltningen för

funktionsstöd lyfter också att det kan finnas fördelar med att integrera miljöfrågorna i det systematiska kvalitetsarbetet.

Flera förvaltningar har en miljögrupp med nyckelaktörer från olika delar av verksamheten (exempelvis inköpsamordnare, mobilitetssamordnare, kommunikatör, fastighetssamordnare, avfallssamordnare, HR-specialist, förvaltningscontroller). Grupperna bidrar positivt till miljöarbetet genom att de därigenom kan lyfta gemensamma utmaningar och komma fram till lösningar. Flera förvaltningar deltar även i miljönätverk och samarbeten i staden och kan genom det stötta varandra med kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Ytterligare en framgångsfaktor som lyftes är att det kan vara positivt att sätta miljömål för verksamhetens indirekta miljöpåverkan, som tydligt kopplar till kärnverksamheten. Det är ett sätt att skapa engagemang för miljöfrågorna och bidrar till en positiv miljöpåverkan och ett driv i hållbarhetsarbetet. Ett exempel på detta är socialförvaltningen sydväst, som arbetar med att driva Fritidsbanken, som är ett bibliotek för utlåning av fritidsutrustning och bidrar miljömässigt, socialt och samhällsekonomiskt.

2.2.5.5 Utmaningar

Flera förvaltningar upplever utmaningar i att få tillgång till statistik för att följa upp exempelvis energianvändning, avfall och inköp av engångsmaterial, eftersom många lokaler delas med andra förvaltningar. Ett annat exempel är att flera förvaltningar köper in tjänsterna för vaktmästeri och lokalvård av äldre- samt vård- och omsorgsförvaltningen.

Att byta ut kemiska produkter som innehåller utfasnings- och prioriterade riskminskningsämnen, kräver enligt flera av förvaltningarna mycket resurser och kompetens. Även arbetet med att installera laddstolpar till elfordon tar stora resurser i anspråk. Det handlar främst om när laddare behöver installeras i anslutning till lokaler som hyrs av privata fastighetsägare. Modellen bygger på att laddarna ska ägas av fastighetsägaren och hyras av förvaltningen. Det är osäkert om det kommer finnas budget för detta under 2024 i äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen.

Flera upplever också svårigheter med att säkerställa kunskap gällande lagkrav hos chefer och medarbetare, då kompetens om lagar, regler och andra bindande krav inom miljöområdet ofta saknas i förvaltningarna.

Samtliga förvaltningar är nya sedan 2021 och det tar tid att etablera organisationen och få det systematiska miljöarbetet att genomsyra hela organisationen. Att få med samtliga i arbetet och att alla berörda ska kunna prioritera arbetet är en utmaning. Vad gäller information och kompetensutveckling kan det vara en utmaning att nå ut till personal med annat modersmål än svenska och svårt att säkerställa kontinuitet när personalomsättningen är hög.

2.2.6 Stöd, samordning och näringsliv

Vilka förvaltningar och bolag som ingår i gruppen framgår av figur 10 nedan. Figuren visar också om respektive förvaltning eller bolag bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja, nej eller delvis).

Fem av förvaltningarna och bolagen i gruppen bedöms ha ett systematiskt miljöarbete. Tre bedöms delvis ha ett systematiskt miljöarbete. Alla förutom Stadshus AB har eller har tidigare haft ett certifierat miljöledningssystem där de i flera år arbetat systematiskt med miljöfrågor.

Förvaltning/bolag	Helhetsbedömning	Skapa förutsättningar	Planera	Genomföra	Följa upp	Förbättra och utveckla
Business Region Göteborg	J	J	J	J	J	J
Demokrati & Medborgarservice	D	D	D	D	D	D
Göteborgs Stads Leasing	J	J	J	J	J	J
Inköp och upphandling	J	J	J	J	J	J
Intraservice	J	J	D	J	J	J
Miljöförvaltningen	J	J	J	J	J	J
Stadshus AB	D	J	D	D	D	D
Stadsledningskontoret	D	J	D	D	D	D

Figur 10 visar vilka förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 (ja/delvis/nej), se kolumnen Helhetsbedömning. Figuren visar också om förvaltningarna och bolagen bedöms efterleva bestämmelserna i respektive avsnitt i anvisningen för systematisk miljöledning: skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp samt förbättra och utveckla.

2.2.6.1 Kartläggning och bedömning av miljöpåverkan

Samtliga i gruppen har kartlagt både sin direkta och indirekta miljöpåverkan. Flera har bedömt den indirekta miljöpåverkan utifrån grunduppdraget som betydande. Flera har även bedömt områden inom sin direkta miljöpåverkan som betydande, såsom avfall, energi, kemikalier och transporter.

Majoriteten i gruppen har i sin kartläggning utgått från en mall för miljöutredning som tidigare användes inom Svensk Miljöbas miljödiplomering, där den direkta miljöpåverkan har ett större fokus jämfört med i stadens anvisning. Anvisningen är tydlig med att kartläggning och bedömning av miljöpåverkan ska utgå från grunduppdraget, vilket är extra viktigt för denna grupp då de är möjliggörare för omställningen i staden.

Direkt miljöpåverkan från till exempel avfall, energi, kemikalier och transporter har flera arbetat med i många år.

2.2.6.2 Miljömål

Alla i gruppen har miljömål, men hur de kopplar dem till målen i miljö- och klimatprogrammet varierar. Några arbetar direkt mot stadens gemensamma miljömål genom aktiviteter, åtgärder och rutiner. Business Region Göteborg arbetar utifrån hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Vissa har miljömål som kopplar till sin identifierade betydande miljöpåverkan men inte till stadens gemensamma miljömål.

Nästan alla behöver tydliggöra kopplingen mellan kartläggning och bedömning av miljöpåverkan, stadens gemensamma miljömål och verksamhetens egna miljömål.

2.2.6.3 Identifierade avvikelser

Demokrati och medborgarservice, Stadshus och stadsledningskontoret har fått avvikelser inom anvisningens avsnitt *planera*. Avvikelseberör deras kartläggning och bedömning av den indirekta miljöpåverkan och hur de arbetar med stadens gemensamma miljömål. Demokrati och medborgarservice har även fått en avvikelse gällande bestämmelsen i avsnittet *skapa förutsättningar*, som handlar om att säkerställa ekonomiska och personella resurser för det systematiska miljöarbetet.

2.2.6.4 Framgångsfaktorer

Många i gruppen nämner att det är en fördel att ha varit miljödiplomerade, eftersom det har underlättat implementeringen av anvisningen. En övervägande del av förvaltningarna och bolagen i denna grupp har kommit långt i arbetet med sin direkta miljöpåverkan och deras nästa steg är att utveckla arbetet med den indirekta miljöpåverkan från sina grunduppdrag.

Business Region Göteborg och intraservice har kommit långt i sitt hållbarhetsarbete och ser fördelar att arbeta med alla tre dimensionerna för hållbar utveckling samlat.

2.2.6.5 Utmaningar

Utmaningar som lyfts inom denna grupp är brist på resurser och otydliga roller i den egna organisationen som påverkar genomförandet av det systematiska miljöarbetet negativt. En annan utmaning som påtalats vid miljörevisionerna är att Göteborgs Stad har många planer och program som gör det svårt att prioritera miljö- och hållbarhetsfrågor i förhållande till andra uppdrag och det ekonomiska läget.

2.2.7 Tekniska förvaltningar och bolag

Vilka förvaltningar och bolag som ingår i gruppen framgår av figur 11 nedan. Figuren visar också om respektive förvaltning eller bolag bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja, nej eller delvis).

Fem av förvaltningarna och bolagen i gruppen har ett systematiskt miljöarbete. Majoriteten är, eller har varit, miljöcertifierade. Grefab bedöms delvis ha ett systematiskt miljöarbete.

Förvaltning/bolag	Helhetsbedömning	Skapa förutsättningar	Planera	Genomföra	Följa upp	Förbättra och utveckla
Grefab	D	J	D	D	D	D
Gryaab	J	J	J	J	J	J
Göteborg Energi	J	J	J	J	J	J
Göteborgs Hamn	J	J	J	J	J	J
Kretslopp och vatten	J	J	J	J	J	J
Renova	J	J	J	J	J	J

Figur 11 visar vilka förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 (ja/delvis/nej), se kolumnen Helhetsbedömning. Figuren visar också om förvaltningarna och bolagen bedöms efterleva bestämmelserna i respektive avsnitt i anvisningen för systematisk miljöledning: skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp samt förbättra och utveckla.

2.2.7.1 Kartläggning och bedömning av miljöpåverkan

Majoriteten av bolagen i gruppen har gjort grundliga kartläggningar och bedömningar av sin betydande miljöpåverkan. I flera av kartläggningarna redovisas också vilka styrande dokument som kopplar till deras miljöpåverkan. Grefabs kartläggning baseras på den miljötillsyn som de får, det vill säga tillsynsmyndighetens kontroll av att verksamheten lever upp till krav i miljölagstiftningen. De behöver komplettera med kartläggning av hela verksamhetens grunduppdrag, för att därefter kunna bedöma sin betydande miljöpåverkan och arbeta vidare med miljömål och det systematiska miljöarbetet.

Verksamheterna i gruppen identifierar sin direkta miljöpåverkan som betydande, exempelvis utsläpp till luft, mark eller vatten, men även avfallshantering, buller och energiförbrukning. Flera av bolagen har också identifierat sin indirekta miljöpåverkan som betydande. Gryaab, Göteborg Energi och Renova arbetar alla exempelvis med information, samverkan och påverkan på kunder för att bidra till minskad miljöpåverkan. För vissa av bolagen är den indirekta aspekten inte lika väldefinierad. I sina verksamheter möjliggör de ändå för andra, exempelvis kunder, att göra mer hållbara val. Grefab gör exempelvis detta genom att erbjuda elladdning för båtar och omhändertagande av avfall. Även Göteborgs Hamn gör det genom att erbjuda elanslutning för fartyg vid kaj, samt att de bedriver ett aktivt påverkansarbete för mer hållbar sjöfart.

2.2.7.2 Miljömål

Merparten av bolagen i gruppen har bedömt vilka mål i miljö- och klimatprogrammet som är aktuella för dem utifrån deras uppdrag och har beskrivit på vilket sätt de arbetar med målen. Göteborg Energi har antagit de stadengemensamma miljömål som är relevanta för deras verksamhet. Renova, Gryaab och Göteborgs hamn har tagit fram egna miljömål och i de flesta fall kopplat målen till stadens mål i miljö- och klimatprogrammet. Kretslopp och vatten har långsiktiga miljömål antagna av nämnden och har integrerat dem i sin verksamhetsplan i Stratsys. Grefab har inga antagna miljömål men arbetar med åtgärder samt har en övergripande vision för hållbarhet.

Generellt för gruppen, med undantag för Grefab, är att det finns en röd tråd mellan kartläggning och bedömning av miljöpåverkan, stadens gemensamma miljömål och de egna miljömålen.

2.2.7.3 Identifierade avvikelser

I gruppen identifierades endast avvikelser hos Grefab. Avvikelserna handlar om att Grefab behöver kartlägga sin miljöpåverkan utifrån hela sitt grunduppdrag, bedöma sin betydande miljöpåverkan och ta fram miljömål utifrån sin betydande miljöpåverkan.

2.2.7.4 Framgångsfaktorer

En framgångsfaktor som samtliga bolag i gruppen tar upp är ett strategiskt fokus på, och engagemang för, miljöfrågor i ledningen. Miljöarbetet är väl integrerat i verksamheterna och följs upp och utvecklas kontinuerligt. Bolagen vill ligga i framkant, bland annat för att det ger en affärsmässig fördel, och samtliga arbetar med innovation i någon omfattning. Utöver konkurrensfördelarna miljöarbetet ger ser de att de gör skillnad för stadens framgång i arbetet med att nå målen.

En framgångsfaktor för Kretslopp och vatten är att de har kommit långt med att integrera det systematiska miljöarbetet i ordinarie planering och uppföljning. Ett exempel på det är att det systematiska miljöarbetet helt och hållet planeras och följs upp i Stratsys. De undersöker även möjligheten att tagga sina mål och aktiviteter i Stratsys så att det enklare går att visa vilka av stadens miljömål deras egna mål kopplar till. En annan framgångsfaktor för Kretslopp och vatten är att miljöarbetet är väl förankrat i den politiska styrningen i och med att deras långsiktiga mål är antagna av nämnden.

Några lyfter även medarbetarnas engagemang och att miljöarbetet är en naturlig del i de flesta medarbetares vardag som en framgångsfaktor. Exempelvis Renova uppger att medarbetarna värnar om att hantera avfall på ett så bra sätt som möjligt. De har även en miljöarbetsgrupp med representanter från olika delar i verksamheten som drar nytta av varandras kompetens, till exempel när det gäller utfasning av kemikalier och internt avfall. Göteborg Energi har en grupp med sakkunniga inom miljöområdet som kan stötta i miljöarbetet och bidra till ökad måluppfyllelse.

Att verksamheterna i gruppen omfattas av tillsyn enligt miljöbalken är också en faktor som bidrar till att miljöarbetet sker systematiskt och prioriteras. Verksamheterna har på grund av miljötillsynen ofta lång erfarenhet av att arbeta med att minska sin direkta miljöpåverkan.

2.2.7.5 Utmaningar

Att följa upp och rapportera uppdrag, styrande dokument och miljödata tar idag mycket tid och resurser, vilket upplevs som ineffektivt och en utmaning att hinna med. Flera av verksamheterna har framfört att de önskar mer enhetlig uppföljningsrapportering. Ett exempel skulle kunna vara att använda ett gemensamt system som Stratsys.

Att ställa tydliga hållbarhetskrav i upphandlingar, samt att följa upp kraven, uppges vara en utmaning. Det finns en efterfrågan och önskan om att staden ställer likvärdiga krav i upphandlingar samt att staden har gemensamma riktlinjer kring vilka krav som ska ställas. Detta för att på ett mer samordnat sätt kunna driva på marknaden och samtidigt underlätta för leverantörerna så att dessa inte behöver förhålla sig till olika kravställningar.

Några av verksamheterna är beroende av andra i staden för att nå miljömålen. Till exempel behöver Gryaab hjälp både från Göteborgs Stad och andra kommuner för att minska mängden tillskottsvatten. Renova önskar en tydligare styrning kring minskad användning av plast i stadens verksamheter, för att de ska kunna uppnå högre måluppfyllelse avseende utsläpp av koldioxid vid förbränning.

2.2.8 Övriga förvaltningar och bolag

Vilka förvaltningar och bolag som ingår i gruppen framgår av figur 12 nedan. Figuren visar också om respektive förvaltning eller bolag bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja, nej eller delvis).

Efterlevnaden av anvisningen varierar i gruppen. Boplats Göteborg bedöms ha ett systematiskt miljöarbete medan Göta Lejon och Valkansliet bedöms delvis ha ett systematiskt miljöarbete. Regionarkivet arbetar med miljöfrågor men har inte ett systematiskt miljöarbete. Samtliga inom gruppen behöver i olika utsträckning förtydliga systematiken och hur de arbetar med stadens gemensamma miljömål.

Förvaltning/bolag	Helhetsbedömning	Skapa förutsättningar	Planera	Genomföra	Följa upp	Förbättra och utveckla
Boplats Göteborg	J	J	J	J	J	D
Försäkrings AB Göta Lejon	D	D	D	D	D	D
Regionarkivet	N	D	N	N	N	N
Valkansliet	D	J	D	D	D	D

Figur 12 visar vilka förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete 2023 (ja/delvis/nej), se kolumnen Helhetsbedömning. Figuren visar också om förvaltningarna och bolagen bedöms efterleva bestämmelserna i respektive avsnitt i anvisningen för systematisk miljöledning; skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp samt förbättra och utveckla.

2.2.8.1 Kartläggning och bedömning av miljöpåverkan

Gruppen består av verksamheter med begränsad direkt och indirekt miljöpåverkan. Boplats och Göta Lejon har gjort relativt enkla kartläggningar. Boplats identifierar sin betydande miljöpåverkan som direkt, kopplat till avfall, energianvändning, transporter och inköp. Göta Lejon har bedömt tjänsteresor som betydande direkt miljöpåverkan men lyfter även sitt grunduppdrag inom skadeförebyggande arbete som en positiv indirekt miljöpåverkan. Valkansliet har inte kartlagt sin miljöpåverkan, men bedömer likt Boplats att direkt miljöpåverkan genom avfall, inköp och transporter är betydande. Regionarkivet har varken kartlagt eller bedömt sin miljöpåverkan.

2.2.8.2 Miljömål

Boplats och Göta Lejon har tagit fram egna miljömål. Båda behöver förtydliga kopplingen till stadens gemensamma mål. Valkansliet och Regionarkivet arbetar mer direkt mot stadens mål genom åtgärder och aktiviteter. De behöver båda tydligare beskriva hur de arbetar med sin betydande miljöpåverkan och mot stadens gemensamma mål.

2.2.8.3 Identifierade avvikelser

Avvikelse har identifierats hos Valkansliet, Regionarkivet och Göta Lejon och handlar framför allt om att kartläggning och bedömning av betydande miljöpåverkan saknas eller behöver revideras. De har även fått avvikelser kopplat till otillräckliga personella resurser samt bristande tydlighet om hur de arbetar utifrån betydande miljöpåverkan mot stadens gemensamma mål.

2.2.8.4 Framgångsfaktorer

En grundläggande framgångsfaktor i gruppen är engagemang i ledningen, något som noterats hos Boplats AB. Valkansliet uppger att den begränsade storleken på verksamheten är en framgångsfaktor. En liten verksamhet med korta kommunikationsvägar gör det enkelt att skapa engagemang och arbeta gemensamt mot uppsatta mål. De upplever att miljöarbetet är en kontinuerlig del i beslut om inköp, transporter och avfallshantering. I en liten verksamhet utan större miljöpåverkan behövs nödvändigtvis inte heller så omfattande resurser för att ta fram tillräcklig kartläggning, bedömning och mål.

2.2.8.5 Utmaningar

Göta Lejon lyfter att anvisningen kan vara svår att efterleva fullt ut för en så liten verksamhet. Risker är att det enbart blir administrativa formalia. De upplever också att det är svårt att sätta mål för deras indirekta påverkan. Även Valkansliet och Regionarkivet har haft svårt att efterleva anvisningen då det upplevs som svårt i en liten verksamhet att få till den kompetens och de resurser som krävs för att bygga det systematiska miljöarbetet. Boplats ser viss utvecklingspotential inom sin indirekta påverkan, kopplat till den stora gruppen av medborgare de kan nå ut till. Däremot saknar de i dagsläget kompetens för att driva på det arbetet.

3 Väsentliga avvikelser

Enligt anvisningen ska miljöförvaltningen identifiera väsentliga avvikelser för staden som helhet.

Bedömningen av väsentliga avvikelser baseras huvudsakligen på de avvikelser som har identifierats i samband med miljörevisionerna. Årets miljörevisioner har särskilt fokuserat på bestämmelserna i anvisningens avsnitt *skapa förutsättningar* och *planera*. På grund av den fördjupade granskningen kopplar avvikelserna till dessa avsnitt. Miljöförvaltningen har identifierat följande väsentliga avvikelser för staden som helhet:

- **Otillräckliga ekonomiska och personella resurser**
Miljöförvaltningen har identifierat avvikelser hos cirka 25 procent av förvaltningarna och bolagen kopplat till anvisningens bestämmelse om tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet. Dessutom är det flera verksamheter som endast delvis efterlever denna bestämmelse.
- **Otillräcklig kompetens bland chefer och medarbetare**
Miljöförvaltningen har identifierat avvikelser hos cirka 25 procent av förvaltningarna och bolagen kopplat till anvisningens bestämmelse om lämplig kompetens bland chefer och medarbetare för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt. Dessutom är det flera verksamheter som endast delvis efterlever denna bestämmelse.
- **Miljömålsarbetet prioriteras inte tillräckligt**
Miljöförvaltningen har identifierat avvikelser hos nästan 30 procent av förvaltningarna och bolagen kopplat till anvisningens bestämmelse om att prioritera miljömål och avsätta resurser, som inkluderas i verksamhetens budget och planer. Dessutom är det flera verksamheter som endast delvis efterlever denna bestämmelse.

4 Analys

I detta kapitel analyseras bedömningar och iakttagelser från 2023 års miljörevisioner med fokus på framgångsfaktorer, utmaningar och hinder hos stadens förvaltningar och bolag. Dessutom analyseras miljöledningssystemets effektivitet för staden som helhet.

4.1 Framgångsfaktorer

Utifrån årets miljörevisioner går det att se tre framgångsfaktorer som är gemensamma för de verksamheter som har kommit långt i sitt systematiska miljöarbete. Dessa handlar framför allt om att skapa förutsättningar för det fortsatta arbetet, det vill säga att avsätta resurser, säkerställa kompetens och fördela ansvar, att kartlägga och bedöma verksamhetens miljöpåverkan samt att anta tydliga miljömål.

4.1.1 Tillräckliga resurser, relevant kompetens och fördelning av ansvar

Gemensamt för de förvaltningar och bolag som bedriver ett framgångsrikt systematiskt miljöarbete är att ledningen förstår nyttan av, och avsätter nödvändiga ekonomiska och personella resurser för, att arbeta både med systematiken och de åtgärder som krävs för att nå miljömålen. Inom dessa verksamheter går det utifrån miljörevisionerna att se att det finns relevant kompetens, såväl hos miljösamordnare, miljöstrateger eller motsvarande, som hos övriga medarbetare ute i verksamheten. Det framkommer också att de verksamheter som förtydligar miljöansvaret i organisationen genom exempelvis uppdragsbeskrivningar, rutiner och upphandlingsföreskrifter upplever att miljöarbetet blir mindre personbundet och bättre integrerat i den ordinarie styrningen. Det gör i sin tur det systematiska miljöarbetet mindre sårbart. Flera förvaltningar och bolag, exempelvis kretslopp och vatten, integrerar miljöarbetet i verksamhetens ordinarie styrning genom att planera och följa upp mål och åtgärder i Stratsys och genom att involvera en verksamhetscontroller i arbetet.

Begränsade resurser är en utmaning för flera verksamheter. För att komma framåt trots begränsade resurser samverkar vissa förvaltningar och bolag med liknande verksamhet, så att de nyttjar varandras styrkor, lär av varandra och därigenom ökar den gemensamma kompetensen. Årets miljörevisioner pekar på att denna typ av samverkan både påskyndar processen med att implementera ett systematiskt miljöarbete och gynnar utvecklingen i sakfrågor. Några goda exempel i staden är etablerade samarbeten mellan förvaltningarna inom vård, omsorg och utbildning samt inom Framtidenkoncernens miljögrupp. Ett annat exempel är att miljösamordnarna på de stadsutvecklande förvaltningarna (NOS), under året har samverkat, med stöd från miljöförvaltningen, för att utveckla sitt systematiska miljöarbete.

4.1.2 Grundlig kartläggning och bedömning av miljöpåverkan

Under årets miljörevisioner, liksom tidigare år, går det att se att de förvaltningar och bolag som har gjort en grundlig kartläggning och bedömning av sin miljöpåverkan i högre grad tagit fram relevanta miljömål, fokuserar på rätt frågor i åtgärdsarbetet och avsätter tillräckliga resurser. Att ha god kännedom om både sin verksamhets direkta och indirekta miljöpåverkan är en tydlig framgångsfaktor för att göra rätt prioriteringar i miljöarbetet.

Några av de som har gjort grundliga kartläggningar och bedömningar finns bland de tekniska och byggande bolagen och förvaltningarna. Flera av dem har i sina kartläggningar utgått från verksamhetens grunduppdrag och processer och i deras kartläggningar ingår både verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan. Utifrån miljörevisionerna hos flera av dessa verksamheter går det också att se att en grundlig kartläggning underlättar verksamheternas förståelse för hur de kan bidra till stadens gemensamma miljömål.

4.1.3 Miljömål som baseras på betydande miljöpåverkan och stadens gemensamma mål

En bärande del i anvisningen är att förvaltningar och bolag utifrån verksamhetens betydande miljöpåverkan och risker samt stadens gemensamma miljömål ska prioritera och resurssätta arbetet med egna miljömål. Miljömålen ska inkluderas i verksamhetens budget och planer. Vid årets miljörevisioner vittnar flera förvaltningar och bolag om att miljömål som är beslutade av ledningen och integrerade i den egna verksamhetsplanen eller affärsplanen skapar en tydlig strategisk styrning av organisationens miljöarbete. Ett exempel i staden där detta fungerar är hos Stadsfastighetsförvaltningen. De har sina mål, samt beskriver hur de ska arbeta med dem, i den egna verksamhetsplanen. Ett annat exempel är Liseberg som antar både långsiktiga miljömål och kortsiktiga miljömål för kommande år, vilket fungerar pådrivande. Hos flera förvaltningar och bolag vars mål inte är beslutade av ledningen, eller ligger i ett dokument vid sidan av, märks det att åtgärder för att nå målen får lägre prioritet.

Att använda det stadengemensamma verksamhetssystemet Stratsys för att hantera och följa upp miljömål och åtgärder har visat sig underlätta miljömålsarbetet ytterligare. De förvaltningar och bolag som administrerar sina miljömål och åtgärder i Stratsys vittnar om att det är ett effektivt sätt att integrera miljöarbetet i ordinarie styrningen av verksamheten. Både kretslopp och vatten och Framtidskoncernen använder Stratsys på detta sätt. Framtidskoncernen konstaterar att det underlättar att använda Stratsys för att fördela och följa upp koncerngemensamma miljömål, vilket i sin tur gör det lättare att arbeta mot samma mål.

4.2 Utmaningar och hinder

Under årets miljörevisioner har miljöförvaltningen identifierat avvikelser för att uppmärksamma förvaltningar och bolag på de viktigaste bristerna och få dem att åtgärda dem. De avvikelser som har identifierats, tillsammans med diskussioner som har förts under verksamhetsbesöken ger en bild av vilka delar av anvisningen som är mest utmanande för stadens förvaltningar och bolag.

4.2.1 Svårigheter att prioritera mellan mål

De flesta avvikelser som identifierats är kopplade till anvisningens bestämmelse om att prioritera miljömål och att avsätta tillräckliga resurser som inkluderas i verksamhetens budget och planer. Vid miljörevisionerna har det framkommit att flera förvaltningar och bolag ser en utmaning i att prioritera mellan målen i miljö- och klimatprogrammet och mål i andra planer och program exempelvis inom den sociala dimensionen. Vissa mål överlappar eller motverkar också varandra, vilket kan göra det ännu svårare att navigera mellan dem. Exempel på detta är mål om att bygga fler bostäder genom förtätning, samtidigt som det finns mål om att öka den biologiska mångfalden i staden.

Förväntningarna på att nämnder och styrelser ska prioritera arbetet med målen i miljö- och klimatprogrammet har i år förtydligats genom att programmets tre miljömål finns med i stadens budget för 2023. Budgeten har också, under våren 2023, kompletterats med fördelning av ansvar för respektive mål⁴. Trots detta visar årets miljörevisioner att miljöarbetet i många förvaltningar och bolag inte får tillräcklig prioritet för att staden ska kunna nå målen i miljö- och klimatprogrammet. I vissa fall har de som representerat förvaltningarna och bolagen på miljörevisionerna inte varit medvetna om att de fått utpekade ansvar för ett eller flera av miljömålen i budgeten. En anledning till att miljömålen i budgeten inte har fått större effekt kan vara att utpekade ansvar inte har kommunicerats tillräckligt.

Att många tycker att det är en utmaning att prioritera mellan stadens olika mål tyder på att verksamheter har svårt att lyfta miljöarbetet till en tillräckligt hög strategisk nivå, där hantering av målkonflikter är en naturlig del. Om verksamheter hanterar miljöfrågorna med ett långsiktigt strategiskt perspektiv och fullt ut integrerar sitt systematiska miljöarbete i ordinarie styrning kan det underlätta prioriteringen. Det kan då också bli lättare att se synergieffekter och kopplingar mellan mål.

4.2.2 Bristande resurser och kompetens gör det svårt att ta ansvar

Flera avvikelser har identifierats kopplat till anvisningens bestämmelse om att avsätta tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det

⁴ [Fördelning av ansvar för kommunfullmäktiges budgetmål](#), Kommunfullmäktiges sammanträde 23 mars 2023

systematiska miljöarbetet, samt till bestämmelsen om att ha lämplig kompetens bland chefer och medarbetare för att kunna utföra arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt. Dessutom är det flera som endast delvis efterlever dessa bestämmelser.

Flera förvaltningar och bolag lyfter själva att de inte har tillräckliga resurser för att driva på miljöarbetet i den takt som de ser behövs. Flera saknar också tillräcklig kompetens för att kunna arbeta effektivt mot stadens och sina egna miljömål. Detta gäller både kompetens om hur ett systematiskt miljöarbete bedrivs och kompetens om sakfrågor, till exempel inom kemikalieområdet. Att ha tillräckliga resurser och kompetens är en grundförutsättning för ett fungerande systematiskt miljöarbete.

Bristande resurser och kompetens kan leda till att kartläggningen och bedömningen av verksamhetens miljöpåverkan inte håller en tillräckligt hög nivå och att verksamheten saknar förståelse för hur de kan bidra till stadens arbete med miljömålen. En följd av detta kan bli att förvaltningar och bolag inte upplever sig berörda av stadens gemensamma miljömål eller inte förstår hur de kan ta ansvar för målen.

Årets miljörevisioner har visat att miljö- och klimatprogrammets tre miljömål av vissa upplevs övergripande och svåra att konkretisera. Detta samtidigt som delmålen och indikatorerna tvärtom upplevs för specifika för att beröra den egna verksamheten. Årets miljörevisioner visar på så sätt att det är viktigt att förvaltningar och bolag har en grundlig kartläggning och bedömning av miljöpåverkan. Detta eftersom kartläggningen är grunden för att de ska kunna förstå och ta sitt ansvar i stadens miljömålsarbete.

4.3 Miljöledningssystemets effektivitet för staden som helhet

Ett syfte med rapporten är att bedöma miljöledningssystemets effektivitet för staden som helhet. Utifrån årets miljörevisioner kan det konstateras att ju fler förvaltningar och bolag som bedriver ett systematiskt miljöarbete, desto bättre blir förutsättningarna för att staden som helhet ska kunna arbeta effektivt för att nå miljö- och klimatmålen.

4.3.1 Ett arbetssätt som driver på miljöarbetet

Göteborgs Stads anvisning för systematiskt miljöarbete ska stärka miljöarbetet och göra det enklare för stadens förvaltningar och bolag att genomföra sitt miljöarbete systematiskt och samordnat, integrerat med stadens ordinarie planering och uppföljning. Under årets miljörevisioner har flera förvaltningar och bolag uttryckt att miljörevisionen är till nytta för dem. Att årligen behöva redovisa och samtala om hur anvisningen efterlevs håller miljöarbetet uppdaterat och aktuellt. Några verksamheter uttrycker att miljörevisionerna är ett tillfälle att reflektera över sina miljömål och se möjligheter för förbättring. Rekommendationerna som de får efter revisionerna uppskattas också av flera

förvaltningar och bolag med förklaringen att de hjälper dem att utveckla sitt miljöarbete.

Det senaste året har miljöförvaltningen utökat arbetet med att stödja verksamheter som befinner sig i ett tidigt skede av implementeringen, framför allt de nya stadsutvecklande förvaltningarna. Miljöförvaltningen har deltagit i regelbundna samverkansmöten mellan förvaltningarnas miljösamordnare och guidat dem i deras processer framåt. Miljösamordnarna upplever att avstämningarna har hjälpt dem framåt i det systematiska miljöarbetet. De tycker att det varit givande att få stöttning och möjlighet att bolla frågor med både varandra och miljöförvaltningen.

Miljörevisionerna visar att flera av de verksamheter som har ett systematiskt miljöarbete upplever att anvisningens bestämmelser stärker legitimiteten för miljöfrågorna och hjälper till att driva på deras arbete mot stadens gemensamma miljömål. Några verksamheter har under miljörevisionerna beskrivit hur bestämmelserna i anvisningen och rekommendationerna i återkopplingen från miljörevisionerna fungerar som ett pedagogiskt underlag för kommunikation med ledningen om hur miljöarbetet behöver förbättras och utvecklas.

Det är dock viktigt att poängtera att anvisningens bestämmelser endast utgör en basnivå för systematiskt miljöarbete. Bestämmelserna beskriver inte hur, eller på vilken nivå, förvaltningar och bolag i staden ska arbeta med dem. Det innebär att en förvaltning eller bolag i sak kan följa anvisningen utan att egentligen ta tillräckligt stort ansvar för att staden ska nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

Sammantaget visar miljörevisionerna att anvisningen är ett effektivt verktyg för att driva på arbetet mot stadens gemensamma miljömål under förutsättning att verksamheter inser nyttan med ett systematiskt miljöarbete och förstår hur de kan nyttja och arbeta med anvisningens bestämmelser på bästa sätt.

4.3.2 Avsaknad av gemensam rapportering försvårar överblick och uppföljning

Staden har flera planerande styrande dokument inom den ekologiska dimensionen som behöver följas upp. Uppföljning är en förutsättning för att kunna ta fram grundliga analyser och bedömningar som visar hur miljöarbetet framskrider och som kan ligga till grund för politiska beslut. I uppföljningen av mål och delmål i miljö- och klimatprogrammet⁵ som gjordes våren 2023 konstaterades att det saknas gemensam rapportering i staden om hur förvaltningar och bolag efterlever stadens styrdokument inom den ekologiska dimensionen, vilka åtgärder som genomförs samt vilka förväntade effekter dessa kommer ge. Årets miljörevisioner bekräftar denna bild.

De underlag som verksamheterna har redovisat inför miljörevisionerna och de samtal som fördes på verksamhetsbesöken visar att förvaltningar och bolag hanterar, dokumenterar och följer upp sitt systematiska miljöarbete, miljömål

---

⁵ [Uppföljning av mål och delmål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030](#)

och åtgärder på skilda sätt. En del bryter ner stadens miljömål och tar fram långsiktiga mål med konkreta aktiviteter och indikatorer. Andra arbetar direkt mot de övergripande miljömålen genom aktiviteter medan ytterligare några arbetar mot målen i Agenda 2030. Flera verksamheter har fortfarande inte kommit så långt i sitt systematiska miljöarbete att de har miljömål och åtgärder som kopplar till stadens miljömål. Några verksamheter redovisar och rapporterar sina mål och åtgärder i Stratsys, men även redovisningen och upplägget där skiljer sig åt. Det är därför svårt att få en helhetsbild av vilka mål och åtgärder som förvaltningar och bolag arbetar med i relation till stadens gemensamma miljömål.

Flera förvaltningar och bolag har under miljörevisionerna påpekat att uppföljningsbördan i staden är stor, även inom den ekologiska dimensionen. Delar av stadens uppföljning genomförs i Stratsys men mycket uppföljning sker på annat sätt. Många miljösamordnare uppger att de vid olika tider på året förväntas redovisa underlag till olika typer av uppföljningar på flera olika sätt, exempelvis via Excelfiler, mejl och enkäter. Detta är något som kräver att varje verksamhet bygger upp en egen struktur och administration för de underlag de behöver rapportera in, vilket kräver både tid och resurser. Många av de förvaltningar som har ett välintegrerat systematiskt miljöarbete ser en stor nytta med att rapportera och följa upp i Stratsys och lyfter att staden borde nyttja detta system bättre.

En gemensam rapportering i exempelvis Stratsys skulle spara resurser, både för enskilda förvaltningar och bolag samt för staden som helhet. Genom en samlad rapportering skulle verksamheter kunna få en tydligare överblick över sitt eget systematiska miljöarbete och även lättare kunna se vilka mål och åtgärder andra verksamheter i staden arbetar med. Det skulle i sin tur kunna ge bättre förutsättningar för att identifiera viktiga samverkansområden, både inom och mellan förvaltningar och bolag, kopplade till stadens gemensamma miljömål. Staden skulle också, genom den tydligare överblick en gemensam rapportering ger, kunna göra mer träffsäkra analyser och bedöma om nivån på mål och åtgärder är tillräcklig.

Enligt anvisningens övergripande bestämmelse ska den centrala samordningen i möjligaste mån avlasta förvaltningar och bolag från administrativa uppgifter och synergier ska eftersträvas i datainsamling. Eftersom staden har ett gemensamt IT-stöd, Stratsys, för planering och uppföljning har miljöförvaltningen tillsammans med Intraservice undersökt möjligheten att nyttja Stratsys för att planera och följa upp förvaltningars och bolags systematiska miljöarbete; detta som en del i att utveckla och förbättra uppföljningen av stadens systematiska miljöarbete. Kretslopp och vatten har som pilot följt upp sitt systematiska miljöarbete i Stratsys och upplever att det är ett effektivt sätt att integrera miljöarbetet i styrningen av verksamheten.

5 Slutsatser

I detta kapitel redovisas slutsatser av bedömningar, iakttagelser och analys. Under varje slutsats anges också vad miljöförvaltningen bedömer att staden behöver arbeta vidare med för att förbättra det systematiska miljöarbetet och bättre kunna bidra till att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

Många förvaltningar och bolag behöver öka takten i implementeringen av sitt systematiska miljöarbete

Flera förvaltningar och bolag har under året tagit steg framåt i sitt systematiska miljöarbete men det är fortfarande bara hälften av bolagen och en fjärdedel av förvaltningarna som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningen. De verksamheter som inte har ett systematiskt miljöarbete riskerar att ha för låg kunskap om sin miljöpåverkan och därmed inte göra rätt prioriteringar i sitt miljöarbete.

Särskilt avgörande är att de bolag och förvaltningar som har en stor påverkan på målen i miljö- och klimatprogrammet, men som ännu inte implementerat ett systematiskt miljöarbete, gör detta så snart som möjligt.

Varje nämnd och styrelse behöver:

- Följa de rekommendationer och åtgärda de avvikelser som gavs i den skriftliga återkopplingen vid årets miljörevisioner.
- Avsätta tillräckliga resurser för miljöarbetet.
- Säkerställa att nödvändig kompetens finns för att kunna arbeta effektivt med miljömål och åtgärder.

Alla förvaltningar och bolag behöver ta ansvar för stadens gemensamma miljömål

De flesta avvikelser som identifierats under årets miljörevisioner är kopplade till anvisningens bestämmelse om att prioritera miljömål och att avsätta resurser som inkluderas i verksamhetens budget och planer. Många förvaltningar och bolag upplever också att det är svårt att prioritera stadens gemensamma miljömål i förhållande till andra mål och uppdrag.

Varje nämnd och styrelse behöver:

- Säkerställa en grundlig kartläggning och bedömning av miljöpåverkan utifrån sitt grunduppdrag.
- Utifrån sin kartläggning och stadens gemensamma miljömål, besluta om egna miljömål och åtgärder som är tillräckligt ambitiösa för att stadens gemensamma miljömål ska kunna nås.

Arbetet med stadens miljöledningssystem driver på förvaltningars och bolags miljöarbete

Sammantaget visar miljörevisionerna att stadens miljöledningssystem är ett effektivt verktyg för att driva på förvaltningars och bolags arbete med att nå stadens gemensamma miljömål. Samtidigt behöver miljöförvaltningen utveckla stödet till stadens förvaltningar och bolag för att driva på mer effektivt.

Miljöförvaltningen behöver:

- Utveckla stödet till stadens förvaltningar och bolag.
- Fortsätta utveckla miljörevisionerna som ett pådrivande verktyg.

Staden behöver ett gemensamt system för att hantera miljödata

Det saknas idag en effektiv gemensam rapportering i staden om vilka åtgärder som görs, kopplat till stadens gemensamma miljömål, och deras förväntade effekter. Det leder till en tidskrävande och mindre träffsäker målstyrning och uppföljning samt sämre förutsättningar för samverkan mellan nämnder och styrelser.

Staden behöver:

- Utveckla en gemensam hantering av kvantitativa och kvalitativa miljödata i staden för att kunna uppnå en effektiv målstyrning och uppföljning av hur stadens verksamheter arbetar för att nå sina och stadens miljömål.

6 Ordlista

Begrepp	Förklaring
Central nivå	Kommunledning och miljö- och klimatnämnden (enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning).
Direkt miljöpåverkan	Se miljöpåverkan. Påverkan på miljön som en direkt följd av en organisations aktiviteter, till exempel avfall och transporter.
Indirekt miljöpåverkan	Se miljöpåverkan. Påverkan på miljön till följd av till exempel information eller beslut och där åtgärd och påverkan sker i nästa steg, exempelvis genom beslut om grönytor i stadsplaneringen eller genom att lära ut miljökunskap i skolan. Det kan också handla om att skapa förutsättningar förenkla för invånarna att leva hållbart.
Lokal nivå	Nämnder och bolagsstyrelser och deras förvaltnings- och bolagsledning (enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning).
Miljömål	Avser här miljömål som beslutas på lokal nivå. Målen ska utgå från organisationens betydande miljöaspekter och risker samt utifrån stadens gemensamma miljömål som finns i flera av stadens planerande styrande dokument.
Miljöledningssystem	Ett sätt att systematisera och effektivisera en organisations miljöarbete. Det ställer krav på att planera, genomföra, följa upp och förbättra miljöarbetet i syfte att jobba för ständig förbättring.
Miljöpåverkan	Påverkan på miljön som en följd av en organisations aktiviteter.
Miljörevision enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning	Systematisk och oberoende granskning utifrån anvisningens bestämmelser. Miljörevisionerna ska ha ett uttalat stödande och lärande ändamål och i möjligaste mån bidra till avhjälpande insatser kopplat till de avvikelser i systematiken som påträffas samt spridning av goda exempel. Miljörevisionerna innefattar insamling av underlag, verksamhetsbesök och en skriftlig återkoppling till förvaltningarna och bolagen.
Miljötillsyn	Tillsynsmyndighetens kontroll av att regler i miljöbalken och annan miljölagstiftning följs. Beroende på verksamhet är Länsstyrelsen eller miljöförvaltningen som är tillsynsmyndighet.
Stadens miljöledningssystem	Kraven i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning som gäller för alla förvaltningar och bolag.

Stadens gemensamma miljömål	Mål och delmål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram, men kan även omfatta mål i andra planerande styrande dokument med koppling till den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling, exempelvis avfallsplanen.
Stratsys	Stadens gemensamma IT-stöd för planering och uppföljning. Tjänsten ger möjlighet för verksamheter inom staden att systematiskt arbeta med planering, uppföljning och riskhantering kring sitt grunduppdrag
Systematiskt miljöarbete	Systematisera en organisations miljöarbete genom att planera, genomföra, följa upp och förbättra miljöarbetet i syfte att jobba för ständig förbättring.

Miljöförvaltningen

Box 7012, 402 31 Göteborg

Telefon, växel: 031-365 00 00

E-post: miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se

